

Stockholm, den 17 oktober 2016

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
Enheten för diskrimineringsfrågor
103 33 Stockholm

Ku2016/01778/DISK

Svenska Avdelningen av Internationella Juristkommissionen
Odengatan 88
SE-113 22 Stockholm
secretariat@icj-sweden.org

**Remissvar över Departementspromemorian *Utvidgat skydd mot diskriminering i form av
bristande tillgänglighet (Ds 2016:26)***

Svenska Avdelningen av Internationella Juristkommissionen (ICJ-S) är en ideell och politiskt oberoende organisation som består av en sammanslutning av jurister med uppgift att främja mänskliga rättigheter och tillämpningen av rättsstatens principer, såväl i Sverige som internationellt. ICJ-S arbetar för likhet inför lagen och icke-diskriminering. Detta sker genom att vi anordnar debatter och seminarier om aktuella frågor, skriver rapporter, övervakar rättegångar samt samarbetar med lokala organisationer som övervakar dessa frågor i andra länder.

Sammanfattning

ICJ-S

- stödjer utredningens förslag till ändring i diskrimineringslagen (2008:567) och finner det positivt att undantaget tas bort för företag som vid det senaste kalenderårsskiftet sysselsatte färre än tio arbetstagare.
- vill understryka allvaret av avsaknaden av en utvecklad rättspraxis på diskrimineringsområdet.
- förordar att regeringen inrättar en pilotfallsfond som ett medel till att bidra till en snabbare utveckling av rättspraxis på diskrimineringsområdet.
- vill se en ändring i reglerna om rättegångskostnader innebärande att vardera part ska bära sin rättegångskostnad, om det inte är uppenbart att den part som har förlorat målet saknade skälig anledning att få tvisten prövad.

Undantaget

Motiven till att undantaget för företag som vid det senaste kalenderårsskiftet sysselsatte färre än tio arbetstagare ursprungligen infördes kan enligt ICJ-S mening ifrågasättas. ICJ-S stödjer således utredningens förslag till ändring i diskrimineringslagen (2008:567) innebärande att undantaget nu tas bort. Samtidigt vill ICJ-S påpeka att den stora frågan är bristen på rättspraxis som tydliggör innebörden och tillämpningen av diskrimineringslagen, inklusive frågan om otillgänglighet.

Till skillnad från utredningen anser ICJ-S att det är ett problem att skälighetsbedömningens utformning inte medfört några betungande konsekvenser för de företag som omfattas av förbudet. Frågan är om den hittills inte medfört några nämnvärda konsekvenser överhuvudtaget. Om så är fallet kan meningen med lagen ifrågasättas.

En snabbare utveckling av rättspraxis

ICJ-S ser ett behov av en snabbare utveckling av rättspraxis i Sverige på området lika rättigheter och möjligheter - och utökade möjligheter för det civila samhället att delta i denna utveckling. Därmed föreslår ICJ-S att regeringen etablerar en fond för pilotfall på området lika rättigheter och möjligheter, som huvudsakligen styrs av det civila samhället.

Då lika rättigheter och möjligheter klargjordes i Kanadas grundlag konstaterades det även att det behövdes verktyg för att påskynda en utveckling av rättspraxis på området. Därmed utvecklades Kanadas s.k. Court Challenges Fund som inkluderade ett stort inflytande från det civila samhället. ICJ-S föreslår att regeringen inrättar en liknande fond som den i Kanada. Fonden bör garantera ett reellt inflytande från det civila samhället.

En ändring i fördelningen av rättegångskostnader

Utöver en pilotfallsfond vill ICJ-S också se en ändring av reglerna kring fördelningen av rättegångskostnaderna. Ett hinder för det civila samhället intresseorganisationer att driva fall (såsom möjliggörs i diskrimineringslagen) för enskilda individer är risken att behöva betala motpartens rättegångskostnader.

Viss möjlighet till att driva fall utan risk för motpartens kostnader finns i lagen. Enligt lagen (6 kap 7 §) kan det förordnas "att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad, om den part som har förlorat målet hade skälig anledning att få tvisten prövad." Tyvärr verkar inte detta räcka och domstolarna har tolkat denna bestämmelse på olika sätt.

ICJ-S föreslår därför att regeringen tydliggör frågan genom en ändring i lagen så att ordalydelsen istället blir att "vardera part ska bära sin rättegångskostnad, om det inte är uppenbart att den part som har förlorat målet saknade skälig anledning att få tvisten prövad." Detta skulle vara ett sätt att uppmuntra att fler diskrimineringsfall prövas i domstol. I annat fall kvarstår risken med att många kommer att avstå från att väcka talan trots att de har en skälig anledning till det, eller att fallen drivs som s.k. småmål. Dessa alternativ kan inte anses acceptabla om rättsutveckling på diskrimineringsområdet ska kunna utvecklas.

Stockholm som ovan

Mai Greitz/Peter Varga

Ordförande

Svenska Avdelningen av Internationella Juristkommissionen